

Наукові перспективи
Видавнича група

№10 (24)

2023

НАУКА і ТЕХНІКА

серія: право, серія: економіка, серія: педагогіка,
серія: техніка, серія: фізико-математичні науки

СЬОГОДНІ

З Україною

в серці!

Видавнича група «Наукові перспективи»

**Громадська наукова організація «Всеукраїнська Асамблея
докторів наук із державного управління»**

Громадська організація «Асоціація науковців України»

«Наука і техніка сьогодні»

*(Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія
«Фізико-математичні науки», Серія «Техніка»)*

Випуск № 10(24) 2023

Київ – 2023

Publishing Group «Scientific Perspectives»

**Public Scientific Organization «Ukrainian Assembly of Doctors of
Sciences in Public Administration»**

Public organization «Association of Scientists of Ukraine»

"Science and technology today"
***("Pedagogy" series, "Law" series, "Economics" series, "Physical
and mathematical sciences" series, "Technics" series)***

Issue № 10(24) 2023

Kiev - 2023

**«Наука і техніка сьогодні» (Серія «Педагогіка», Серія «Право»,
Серія «Економіка», Серія «Фізико-математичні науки, Серія «Техніка»):
журнал. 2023. № 10(24) 2023. С. 469**

**Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 07.04.2022 №320 журналу
присвоєно категорію "Б" із економіки та педагогіки (спеціальності – 015 -
Педагогічні науки; 076 - Економічні науки)**

**Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 06.06.2022 №530 журналу
присвоєно категорію "Б" із права (спеціальність – 081 Юридичні науки)**

**Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 10.10.2022 №894 журналу присвоєно
категорію "Б" із техніки (спеціальність - 122 Комп'ютерні науки)**

Журнал видається за підтримки Міждержавної гільдії інженерів консультантів, Інституту філософії та соціології Національної Академії Наук Азербайджану (Баку, Азербайджан), громадської організації «Християнська академія педагогічних наук України» та громадської організації «Всеукраїнська асоціація педагогів і психологів з духовно-морального виховання»

Рекомендовано до видавництва Президією громадської наукової організації «Всеукраїнська Асамблея докторів наук з державного управління» (Рішення від 24.08.2023, №9/8-23)

Журнал включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus (IC), міжнародної пошукової системи Google Scholar та до міжнародної наукометричної бази даних Research Bible

Головний редактор: Сопілко Ірина Миколаївна - доктор юридичних наук, професор, Відмінник освіти України, Лауреат Премії Президента України для молодих вчених, Лауреат Премії Верховної Ради України найталановитішим молодим ученим в галузі фундаментальних і прикладних досліджень та науково-технічних розробок, академік Академії наук вищої школи України, Заслужений юрист України (Київ, Україна)

Редакційна колегія

- Артемчук Володимир Олександрович - доктор технічних наук, старший науковий співробітник, старший науковий співробітник Інституту проблем моделювання в енергетиці ім. Г.Є. Пухова НАН України (Київ, Україна)
- Бахов Іван Степанович – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри іноземної філології та перекладу Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)
- Будник Вікторія Анатоліївна - кандидат економічних наук, професор, професор кафедри бізнес-логістики та транспортних технологій Державного університету інфраструктури та технологій (Київ, Україна)
- Волк Павло Павлович – доцент кафедри водної інженерії та водних технологій Національного університету водного господарства та природокористування (Рівне, Україна)
- Гирка Ольга Ігорівна - кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри товарознавства, митної справи та управління якістю Львівського торговельно-економічного університету (Львів, Україна)
- Гнатюк Сергій Олександрович - кандидат технічних наук, доцент, заступник декана факультету аеронавігації, електроніки та телекомунікацій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Дацій Олександр Іванович - доктор економічних наук, професор, Заслужений працівник освіти України, завідувач кафедри фінансів, банківської та страхової справи Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)
- Дівізніюк Михайло Михайлович - доктор фізико-математичних наук, професор, Завідувач відділу Відділу цивільного захисту та інноваційної діяльності Державної установи Інститут геохімії навколишнього середовища Національної академії наук України (Київ, Україна)
- Дяденчук Альона Федорівна - кандидат технічних наук, старший викладач кафедри вищої математики і фізики Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного (Мелітополь, Україна)
- Забулонов Юрій Леонідович - доктор технічних наук, професор, Член-кореспондент НАН України, директор Державної установи «Інститут геохімії навколишнього середовища Національної академії наук України» (Київ, Україна)
- Ільїн Валерій Юрійович - доктор економічних наук, професор (Київ, Україна)
- Ільїна Анастасія Олександрівна - кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри публічного управління і адміністрування Національного торговельно-економічного університету (Київ, Україна)
- Кардаш Оксана Любомирівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри комп'ютерних технологій та економічної кібернетики Навчально-наукового інституту автоматичної, кібернетики та обчислювальної техніки Національного університету водного господарства та природокористування (м. Рівне, Україна)

ЗМІСТ

СЕРІЯ «Право»

Бержанір А.Л., Запорожець М.О.

*ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ У
ЗДОБУВАЧІВ ФІЛОСОФСЬКОГО ОСМИСЛЕННЯ ОСВІТИ*

11

Грабар Н.М.

*НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПОРЯДКУ ОСКАРЖЕННЯ
РІШЕНЬ, ДІЙ ЧИ БЕЗДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОГО ТА ПРИВАТНОГО
ВИКОНАВЦЯ В УКРАЇНІ*

20

Дихта Н.М., Явдошук А.А.

*АКТУАЛЬНІСТЬ УКЛАДАННЯ ФІДУЦІАРНИХ ДОГОВОРІВ НА
ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ*

32

Долинська М.С.

*ДЕЯКІ АСПЕКТИ ОФОРМЛЕННЯ СПАДКОВИХ ПРАВ НЕПОВНОЛІТНІХ
У НОТАРІАЛЬНОМУ ПОРЯДКУ*

40

Забзалюк Д.Є.

*ЗАХОДИ ПРИМУСОВОГО ВИКОНАННЯ РІШЕНЬ У ЗАРУБІЖНИХ
КРАЇНАХ*

51

Пархета В.І.

*ОСОБЛИВОСТІ ДОТРИМАННЯ ТРУДОВИХ ПРАВ ПРАЦІВНИКІВ В
УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ*

61

Старжинський В.В.

*ЗАПОБІГАННЯ РЕЙДЕРСЬКИМ ДІЯМ, СПРЯМОВАНИМ НА
НЕЗАКОННЕ ЗАВОЛОДІННЯ ЗЕМЕЛЬНИМИ АКТИВАМИ
АГРОВИРОБНИКІВ*

71

Федоров О.В.

*СИСТЕМНІЙ АНАЛІЗ КРИМІНОЛОГІЧНОЇ НАУКИ З МЕТОЮ
ВДОСКОНАЛЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ МЕТОДИК ВИВЧЕННЯ
ЗЛОЧИННОСТІ*

81

СЕРІЯ «Право»

УДК 37.013.73

[https://doi.org/10.52058/2786-6025-2023-10\(24\)-11-19](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2023-10(24)-11-19)

Бержанір Анатолій Леонідович кандидат соціологічних наук, доцент кафедри соціальних і правових дисциплін, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, вул. Садова, 2, м. Умань, 20301, тел.: (04744) 3-45-82, <https://orcid.org/0000-0002-3224-5008>

Запорожець Микола Олексійович кандидат філософських наук, доцент кафедри соціальних і правових дисциплін, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, вул. Садова, 2, м. Умань, 20301, тел.: (04744) 3-45-82, <https://orcid.org/0000-0002-1532-4468>

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ У ЗДОБУВАЧІВ ФІЛОСОФСЬКОГО ОСМИСЛЕННЯ ОСВІТИ

Анотація. У статті досліджено основні теоретико-методологічні засади формування у здобувачів філософського осмислення освіти як необхідної передумови їх якісної фахової підготовки та активної професійної діяльності. Освітня система має значний вплив на соціально-економічний розвиток і ментальність країни та її громадян. Прогрес суспільства обумовлюється функціонуванням у ньому розвиненої системи освіти та забезпеченням передумов для реалізації соціального потенціалу.

Констатовано актуальність системного управління усією сукупністю освітньої діяльності, виходячи із розуміння освіти як процесу і результату отримання особистістю упорядкованих знань, засвоєння усталених умінь і навичок. За таких умов відбувається зростання значущості філософського осмислення внутрішніх і зовнішніх сутнісних характеристик, чинників, механізмів функціонування освіти.

Визначено, що інтерпретація філософією освіти є цілеспрямованим процесом з умотивуванням теоретичних підходів до оптимізації педагогічної діяльності суб'єкта і навчальної діяльності об'єкта, які здійснюються на основі методологічних принципів. Вимоги модернізації освітньої діяльності, розвиток теорії і практики освіти перебачають безумовне застосування філософсько-методологічних підходів.

Вказано на зростання важливості особистісно орієнтованого змісту освіти та його спрямуванням на удосконалення інтелектуальних, духовно-світоглядних, соціальних характеристик і якостей людини, яка є суб'єктом культури. Система освіти надає особистості перспективи вибору індивідуальної освітньої траєкторії з урахуванням власних здібностей, задатків, нахилів.

Досліджено особливості процесу формування у здобувачів теоретико-методологічних знань про сферу освіти і її роль у суспільстві, формування філософського розуміння ідеї освіти як соціокультурного феномену, продукування власної світоглядної концепції освіти, взаємозв'язків соціальної та педагогічної систем.

Обґрунтовано важливість вивчення філософських основ формування ціннісно-цільових пріоритетів освіти як необхідного елемента процесу становлення особистостей майбутніх фахівців. Розвиток розуміння здобувачами аксіологічних принципів педагогічної діяльності, ціннісних індикаторів і результатів освіти допомагає виробити у них цільну модель освіти як особисту і соціальну цінність.

Ключові слова: освіта, філософське осмислення, теоретико-методологічні засади, здобувачі, особистість, філософія освіти, ціннісно-цільові пріоритети освіти, соціокультурна детермінація.

Berzhanir Anatolii Leonidovych Candidate of Sociological Sciences, Associate Professor of the Department of Social and Legal Disciplines, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University, Sadova St., 2, Uman, 20301, tel.: (04744) 3-45-82, <https://orcid.org/0000-0002-3224-5008>

Zaporozhets Mykola Oleksiyovych Candidate of Philosophical Sciences, Associate Professor of the Department of Social and Legal Disciplines, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University, Sadova St., 2, Uman, 20301, tel.: (04744) 3-45-82, <https://orcid.org/0000-0002-1532-4468>

THEORETICAL AND METHODOLOGICAL FOUNDATIONS OF FORMATION IN THE COMPONENTS OF PHILOSOPHICAL CONSIDERATION OF EDUCATION

Abstract. The article examines the main theoretical and methodological foundations of the formation of applicants' philosophical understanding of education as a necessary prerequisite for their high-quality professional training and active professional activity. The educational system has a significant impact on the socio-economic development and mentality of the country and its citizens. The progress of society is determined by the functioning of a developed education system in it and the provision of prerequisites for the realization of social potential.

The relevance of the system management of the entire set of educational activities is stated, based on the understanding of education as a process and result of obtaining ordered knowledge by a person, mastering established skills and abilities. In such conditions, there is an increase in the importance of philosophical understanding of the internal and external essential characteristics, factors, mechanisms of the functioning of education.

It is determined that the interpretation of the philosophy of education is a purposeful process with the motivation of theoretical approaches to the optimization of the pedagogical activity of the subject and the educational activity of the object, carried out on the basis of methodological principles. The requirements for the modernization of educational activities, the development of the theory and practice of education provide for the unconditional application of philosophical and methodological approaches.

The growing importance of the personality-oriented content of education and its direction to improve the intellectual, spiritual, ideological, social characteristics and qualities of a person who is a subject of culture are indicated. The education system provides the individual with the prospect of choosing an individual educational trajectory, taking into account their own abilities, inclinations, and inclinations.

The features of the process of formation of theoretical and methodological knowledge about the field of education and its role in society, the formation of a philosophical understanding of the idea of education as a sociocultural phenomenon, the production of their own worldview concept of education, the relationship of social and pedagogical systems are studied.

The importance of studying the philosophical foundations for the formation of the value-target priorities of education as a necessary element in the process of becoming the personalities of future specialists is substantiated. The development of an understanding by applicants of the axiological principles of pedagogical activity, value indicators and results of education helps them develop an integral model of education as a personal and social value.

Keywords: education, philosophical understanding, theoretical and methodological foundations, applicants, personality, philosophy of education, value-target priorities of education, sociocultural determination.

Постановка проблеми. У вітчизняній системі освіти відбуваються процеси реформування, пошуку оптимальних моделей її функціонування, спрямованих на ефективність та інноваційність. Оновлення діяльності освіти як соціального інституту повинно адекватно відповідати реалізації мети і завдань, які вона покликана реалізовувати у суспільстві.

Значущість сучасної освітньої системи полягає у її визначальному впливі на технологічний, соціальний, духовно-ціннісний розвиток країни та її громадян. Розквіт суспільства прямо пов'язаний із наявністю у ній цілісної, згармонізованої системи освіти та створенням необхідних умов для реалізації потенціалу особистості, всебічних проявів її соціальної активності та творчості.

Системні позитивні зміни у галузі освіти, спрямованість освітньої політики на удосконалення основоположних засад, методів, форм освітнього процесу потребують філософського осмислення і умотивування педагогічних умов, за яких він може ефективно реалізовуватися.

Інтерпретація філософією феномену освіти є цілеспрямованим процесом, за якого обґрунтовуються теоретичні підходи до впорядкування педагогічної діяльності суб'єкта і навчальної діяльності об'єкта за допомогою відповідних методологічних смислів. В умовах модернізації освітніх систем і змін парадигм без розуміння філософської методологічної функції неможливо зробити істотний внесок у теорію і практику освіти.

Оскільки актуальною є потреба наукового аналізу особливостей функціонування освітнього процесу, впровадження новітніх педагогічних технологій, то філософська інтерпретація сутності освіти забезпечуватиме удосконалення навчання і виховання різних категорій здобувачів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значний внесок у фундаментальний розвиток теорії освіти, обґрунтування її механізмів, стратегій, моделей зробили у своїх наукових працях вітчизняні учені С. Гончаренко, О. Дніпров, М. Долішній, М. Згуровський, І. Каленюк, П. Кононенко, М. Легенький, О. Локшина, В. Луговий, Н. Ничкало, С. Ніколаєнко, Т. Оболенська, У. Парпан, А. Погрібний, О. Співаковський, Ж. Таланова, П. Таланчук, Т. Фініков, І. Хомишин та інші.

Вагомими також є здобутки науковців, метою яких стала філософська інтерпретація феномену освіти. Формування сучасної освітньої парадигми, багатоманітні теоретико-методологічні аспекти функціонування освітніх систем у філософському вимірі дослідили В. Андрущенко, Р. Арцишевський, О. Базалук, М. Бойченко, Л. Горбунова, О. Дубасенюк, І. Зязюн, С. Клепко, К. Корсак, В. Кремень, М. Култаєва, В. Лутай, М. Михальченко, В. Огнев'юк, І. Предборська, П. Саух, В. Табачковський, В. Шинкарук, В. Ярошовець, В. Шинкарук та інші учені.

Разом з тим, багатоаспектність освіти як складного соціального інституту, потреба подальшого її удосконалення обумовлюють необхідність нових теоретичних досліджень освітнього процесу, обґрунтування чинників та індикаторів інноваційності освітньої системи, особливостей впровадження педагогічних технологій з використанням надбань науки і техніки.

Метою статті є дослідження сутності теоретико-методологічних засад формування у здобувачів філософського осмислення освіти як необхідної передумови їх якісної фахової підготовки.

Виклад основного матеріалу. Системна реалізація новітніх підходів в освіті обумовлює якісно нову стадію процесів застосування результатів педагогічної творчості. Сучасна фаза інноваційних процесів в освіті характеризується наявністю тенденції до зменшення часових інтервалів між етапами їх сприймання, аналізу і оцінки, опанування та застосування у практичній діяльності.

В. Кремень [1] вважає, що перехід до нової парадигми передбачає зміщення основного акценту із засвоєння обсягу інформації на активізацію мисленнєвої діяльності та розвиток самостійного, критичного і саморефлексивного мислення, навчання вирішення завдань, вдосконалення навичок роботи з будь-якою інформацією, з різними завданнями, з «новим» (інноваціями). Іншими словами, нова освітня парадигма орієнтує на розвиток уміння володіти знаннями. У цьому – сутність філософії освіти, спрямованої на людину.

Оскільки ми розуміємо освіту як процес і результат засвоєння особистістю систематизованих знань, умінь і навичок, то важливим методологічним принципом тут є здатність до подолання протиріччя між деякою мірою стихійності у її здійсненні і необхідністю свідомого управління усією системою освітньої діяльності.

Відповідно до цього, зростає роль теоретичних, зокрема, філософських, напрацювань учених щодо осмислення внутрішніх і зовнішніх сутнісних характеристик, чинників, механізмів функціонування освіти. Академік О. Огнев'юк [2] пише: «Зосереджуючись на дослідженні феномену освіти, розвитку ідеї освіти та ідей в освіті, цілей і результатів освіти філософія, як наука теоретико-методологічного спрямування, забезпечує досягнення найбільш сутнісних проблем і взаємозв'язків у сфері освіти, відкриваючи широкий простір для формування нового наукового напрямку – освітології. На цій науковій магістралі філософія не тільки зберігатиме, а й посилюватиме свій вплив у пізнанні освіти, оскільки тільки вона спроможна досягнути її цілісність».

У сучасних умовах зростає значущість особистісно орієнтованого змісту освіти із його спрямуванням на розвиток природного потенціалу людини, її соціальних характеристик та властивостей у якості суб'єкта культури. За цих обставин розвиток природних, соціальних і культурних основ здійснюється у контексті загальнолюдських і національних ідеалів.

Демократизм і гуманізм системи освіти полягають у тому, що особистість має можливість вибору індивідуальної освітньої траєкторії,

зважаючи на власні можливості, задатки, здібності, нахили до певних видів діяльності, професій тощо. На основі цього люди обирають освітні послуги, споживання яких повною мірою сприятимуть реалізації життєвих установок, будуть задовольняти їхні інтереси у здобутті системи знань, умінь і навичок.

Підготовка фахівців у нашій країні з переважною більшістю спеціальностей здійснюється відповідно до стандартів освітньої діяльності, у яких сформовані відповідні уніфіковані вимоги до змісту і результатів навчання. На їх основі складаються освітньо-професійні (освітньо-наукові) програми із визначеними компетентностями, якими повинен володіти здобувач після закінчення навчання.

Як вказують Н. Мілорадова та В. Шевченко [3], компетентнісний підхід скеровує освітній процес на формування у здобувача освіти набору певних компетентностей, якими він повинен оволодіти під час отримання фахової освіти. Традиційна система освіти завжди акцентувала увагу на набуті знання, уміння та навичок, а компетентнісний підхід переміщує увагу з процесу накопичення визначених знань, умінь і навичок на формування й розвиток здатності практично діяти і творчо застосовувати набуті знання й досвід у різних ситуаціях.

В Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини до освітньо-професійних програм (ОПП) підготовки другого (магістерського) рівня вищої освіти входить вивчення освітнього компонента «Філософія та соціологія освіти», яка передбачає отримання необхідних знань і формування навичок теоретичного осмислення освіти. Так, наприклад, в ОПП зі спеціальності 014 Середня освіта (Природничі науки) визначено, що вона має сприяти формуванню таких загальних і професійних компетентностей:

- здатність до критичного аналізу проблем в освіті та навчанні, у власній професійній діяльності;
- здатність у професійній діяльності представляти складну комплексну інформацію усно і письмово у стислій формі, використовувати інформаційно-комунікаційні технології та відповідні наукові категорії з філософії, історії розвитку суспільства та природничо-математичних наук;
- здатність описувати природні об'єкти та процеси (як натуральні, так і штучно створені), починаючи від цілісності Всесвіту (включаючи його еволюцію від моменту створення до нинішніх днів) й закінчуючи субатомними частинками та процесами [4].

Метою вивчення здобувачами філософії та соціології освіти є здобуття здобувачами на теоретико-методологічному рівні знань про сферу освіти, формування філософського розуміння ідеї освіти як соціокультурного феномену та вироблення їх власної світоглядної концепції освіти, формування

знань про роль освіти у суспільстві, взаємозв'язку освіти з іншими підсистемами суспільства, механізми взаємовпливу соціальної та педагогічної систем.

Під час вивчення теми «Філософія освіти у системі філософського знання» здобувачі опрацьовують питання, які стосуються актуальності філософської інтерпретації освітньої діяльності, філософського розуміння сутності освіти у історичному контексті, завдань і функцій філософії освіти, а також змісту сучасних концепцій та напрямів філософії освіти.

Аналіз філософсько-методологічних проблем розвитку освітньої діяльності проводиться із урахуванням особливостей створення і відтворення знання у освітньому процесі. Звертається увага здобувачів на особливості формування та розвиток сучасних освітніх парадигм, використовуючи різні концептуальні підходи і принципи.

Важливим є вивчення філософських основ формування ціннісно-цільових пріоритетів освіти як необхідної складової процесу становлення особистостей майбутніх фахівців. Генерування розуміння здобувачами аксіологічних засад педагогічної діяльності, а також ціннісних орієнтирів, цілей і результатів освіти сприяє виробленню у них цілісної моделі освіти як значущої соціальної і особистої цінності.

Особливе значення для фундаментальної теоретичної і практичної підготовки магістрів має розвиток знань щодо філософсько-методологічних засад управління системою сучасної освіти. На основі філософської інтерпретації процесу управління освітою формується розуміння сутності, форм, видів менеджменту освіти. У свою чергу, це стане запорукою успішної педагогічної діяльності, у тому числі і шляхом упровадження різноманітних інновацій.

Специфіка педагогічної новації та технологія її застосування в освітньому процесі характеризується разом з використанням нового знання новітніх методів і прийомів педагогічної діяльності, конструювання моделей творчого змісту. Філософсько-методологічна рефлексія слугує тут засобом формування новаторських підходів [5].

Для освітнього процесу підготовки магістрів важливим є використання знань з філософії, які вони уже отримали під час попереднього навчання за освітнім ступенем бакалавра. Необхідність філософського розуміння сутності освіти актуалізує, зокрема, знання ролі і функцій філософії у суспільстві, у тому числі, у системі духовної культури, взаємовідносини філософії і науки, сутність гуманітарного пізнання, механізми соціокультурної детермінації пізнавальної діяльності тощо.

На думку І. Старовойтової [6], філософія освіти постає не тільки як міркування про базові підстави пізнання у цьому процесі, способах

інформаційного впливу на суб'єкта навчання, а як система гранично загальних філософських ідей, що дозволяє зв'язати в єдине ціле архітектоніку мислення і пізнання, з одного боку, і архітектоніку соціальної дійсності, з іншої. Філософія освіти – це цілком самостійна галузь знань, фундаментом яких є не стільки філософські вчення, звернені до утворення (хоча і вони, звичайно, повинні враховуватися), скільки об'єктивні закономірності розвитку власне освітньої сфери в усіх аспектах її функціонування.

Можна стверджувати, що нова сутність підготовки фахівців, заснована на сучасних технологіях освітнього процесу може бути забезпечена лише у взаємодії філософії, педагогіки та інших конкретних, галузевих наук.

Висновки. Філософське витлумачення освіти забезпечує можливість дослідження соціальних і світоглядних інституційних засад освітнього процесу та є одним із важливих принципів формування сьогочасних методів і прийомів навчальної діяльності. Застосування методологічного підходу сприяє фундаментальності підготовки здобувачів, генеруванню їх креативного мислення, навичок раціональності, що є актуальним в умовах інформаційного суспільства.

Філософська парадигма розвитку освіти визначає основи інституційної діяльності у системі освіти, соціально-культурну сутність освіти, вплив освіти на розвиток особистості і суспільства, зокрема, їх духовно-ціннісних засад, соціально-філософські обґрунтування її трансформації.

Подальший розвиток дослідження філософами проблем освіти може бути спрямовано на науковий аналіз завдань і механізмів інноваційних стратегій, чинників соціокультурної детермінації процесів навчання і виховання, моделей ефективного використання філософських знань під час пізнавальної діяльності.

Література:

1. Кремень В. Постулати філософсько-освітньої діяльності. *Рідна школа*. 2013. № 1–2. С. 3–7. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/rsh_2013_1-2_3 (дата звернення: 10.08.2023).
2. Огнев'юк В. Філософія освіти та її місце в структурі наукових досліджень феномену освіти. *Освітлогія*. 2012. Вип. 1. С. 69–75. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/osvit_2012_1_11 (дата звернення: 12.08.2023).
3. Мілорадова Н. Е., Шевченко В. В. Компетентнісний підхід як методологічна основа дослідження професійної компетентності особистості. *Габітус*. 2020. № 16. С. 233–237. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/75c8928e-436a-4b0d-b249-b4ff148acbee/content> (дата звернення: 12.08.2023).
4. Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини. Освітньо-професійна програма «Середня освіта (Природничі науки)». Умань, 2021. 25 с. URL: https://fmf.udpu.edu.ua/images/inf_pac_2019/2023/OP_M_Pn_2023.pdf (дата звернення: 15.08.2023).
5. Бержанір А. Л. Формування філософсько-методологічної культури майбутніх докторів філософії. *Соціальна робота та соціальна освіта*. 2021. Вип. 2(7). С. 299–308. DOI: [https://doi.org/10.31499/2618-0715.2\(7\).2021.244869](https://doi.org/10.31499/2618-0715.2(7).2021.244869).

6. Старовойтова І. І. Філософії освіти в сучасному українському соціумі: методологічні підходи до дослідження. *Південноукраїнські наукові студії* : матеріали IV Всеукр. наук.-практ. конф. студентів та молодих вчених з міжнародною участю, м. Одеса, 15 грудня 2021 р. Одеса: Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», 2022. С. 50–52. URL: <http://dspace.pdpu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/15220/1/Naukovi%20studii%202022.pdf#page=50> (дата звернення: 18.08.2023).

References:

1. Kremen, V. (2013) Postulaty filofsko-osvitnoi diialnosti [Postulates of philosophical and educational activity]. *Ridna shkola – Native school*, 1–2, 3–7. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/rsh_2013_1-2_3 [in Ukrainian].

2. Ohnev'iuk, V. (2012) Filosofiia osvity ta yii mistse v strukturі naukovykh doslidzhen fenomenu osvity [Philosophy of education and its place in the structure of scientific research on the phenomenon of education]. *Osvitohiia – Education*, 1, 69–75. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/ocvit_2012_1_11 [in Ukrainian].

3. Miloradova, N. E. & Shevchenko, V. V. (2020) Kompetentnisnyi pidkhid yak metodolohichna osnova doslidzhennia profesiinoi kompetentnosti osobystosti [Competence-based approach as a methodological basis for the study of the professional competence of a person]. *Habitus*, 16, 233–237. Retrieved from <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/75c8928e-436a-4b0-b4ff148acbee/content> [in Ukrainian].

4. Umanskyi derzhavnyi pedahohichnyi universytet imeni Pavla Tychyny. (2023). Osvitno-profesiina prohrama «Serednia osvita (Pryrodnychi nauky)». Retrieved from https://fmf.udpu.edu.ua/images/inf_pac_2019/2023/OP_M_Pn_2023.pdf [in Ukrainian].

5. Berzhanir, A. L. (2021) Formuvannia filofsko-metodolohichnoi kultury maibutnikh doktoriv filosofii [Formation of the philosophical and methodological culture of future doctors of philosophy]. *Sotsialna robota ta sotsialna osvita – Social work and social education*, 2(7), 299–308. Retrieved from [https://doi.org/10.31499/2618-0715.2\(7\).2021.244869](https://doi.org/10.31499/2618-0715.2(7).2021.244869) [in Ukrainian].

6. Starovoitova, I. I. (2022) Filosofiia osvity v suchasnomu ukrainskomu sotsiumi: metodolohichni pidkhody do doslidzhennia [Philosophies of Education in Modern Ukrainian Society: Methodological Approaches to Research]. Proceedings from *IV Vseukr. nauk.-prakt. conf. studentiv ta molodykh vchenykh z mizhnarodnoiu uchastiu «Pivdennoukrainski naukovi studii» – IV All-Ukrainian scientific and practical. conf. students and young scientists with international participation «South Ukrainian Scientific Studios»* (pp. 268–272). Odessa : Derzhavnyi zaklad «Pivdennoukrainskyi natsionalnyi pedahohichnyi universytet imeni K.D. Ushynskoho» [in Ukrainian].